

4) употребление предлогов со значением локализации и временных предлогов (In Ägypten wurden zwei Attentat-Versuche auf Präsidenten verhindert / В Египте были предотвращены две попытки покушения на президента; Die Türkei ist wie Deutschland nach 1933 / Состояние Турции как в Германии после 1933 года);

5) доминирование определенного артикля над неопределенным (WikiLeaks enthüllt weitere E-Mails vor der US-Wahl: Das Schweigen der Systempresse / WikiLeaks раскрывает дальнейшие Интернет-сообщения перед выборами в США: Молчание систематической прессы; Nach dem überraschenden Sieg des Republikaners Donald Trump bei der US-Präsidentenwahl ist es in Kalifornien zu Ausschreitungen gekommen / После неожиданной победы республиканца Дональда Трампа на президентских выборах в США в Калифорнии произошла волна беспорядков; Das russische Militär hat nach eigenen Angaben erneut Ziele in Syrien bombardiert / По собственным утверждениям российские военные вновь бомбили сирийские объекты).

Заключение. Таким образом, немецкоязычные сетевые фактоиды обладают целым рядом грамматических особенностей, к важнейшим из которых можно отнести включение в текст составных существительных, приоритет в выборе определенного артикля, активное употребление модальных глаголов (können, müssen, sollen, wollen) и преимущественное использование настоящего времени и т.д.

ТВОРЧЫЯ ФОРМЫ І ПРЫЁМЫ ПЕРААСЭНСАВАННЯ М. БАГДАНОВІЧАМ РУСКАЙ КЛАСІКІ

*К.Ю. Гарбачова, В.Ф. Падстаўленка
Віцебск, ВДУ імя П.М. Машэрава*

Максім Багдановіч у айчыннай культуры з’яўляецца сімвалам самаадданага служэння справе беларускага адраджэння. Яго дзейнасць, што прыпала на перыяд станаўлення роднай мовы і літаратуры, спрыяла захаванню культурнай спадчыны і напісанню яе новай старонкі. Зараз свет гэтага пісьменніка ўдала навукова асэнсоўваецца не толькі ў кантэксце нацыянальнай мастацкай традыцыі, але творчасць Багдановіча разглядаецца сучаснымі літаратуразнаўцамі і праз яе карэляцыю з рускай культурай.

Максім Багдановіч многаму навучыўся ў класікаў рускай літаратуры: Антона Чэхава, Фёдора Дастаеўскага, Максіма Горкага, Валерыя Брусава і іншых. Яны былі для маладога аўтара прыкладам тонкага ўспрымання прыгожага ў прыродзе, каханні, мастацтве. І гэта ўзбуджала ўласны пошук Багдановічам прыгожага на сваёй беларускай глебе сродкамі заняўдбанай і зняважанай “адукаваным грамадствам” роднай мовы.

Мэта артыкула: выявіць ступень значнасці творчага ўплыву рускай класічнай прозы на аўтарскі стыль М. Багдановіча.

Матэрыял і метады. Матэрыялам даследавання ў артыкуле з’яўляецца “малая проза” названага беларускага пісьменніка, а таксама адпаведныя жанравыя прыклады з сістэмы рускай класічнай прозы (творы М. Горкага, Ф. Дастаеўскага, А. Чэхава, В. Брусава). Асноўнымі для навуковага аналізу абраны прыёмы канкрэтна-гістарычнага, структурна-тыпалагічнага і дэскрыптыўнага метадаў.

Вынікі і іх абмеркаванне. Творчасць Максіма Горкага аказала істотны ўплыў на сусветны літаратурны працэс у цэлым, спрыяла ўздыму ідэйна-эстэтычных прынцыпаў і беларускай літаратуры. Рускі класік садзейнічаў выпрацоўцы жыццёвых ідэалаў і Максіма Багдановіча, увогуле пакінуў прыкметны след у жыцці і памяці паэта, заняў пачэснае месца ў кантэксце яго літаратурных прыхільнасцяў.

Сустрэчы Багдановіча з Горкім узмацнілі цікавасць пачаткоўца да літаратуры, далі магчымасць яму ўсвядоміць наяўнасць уласнага таленту, абраць жыццёвы шлях.

Думаецца, трансфармаваныя рэшткі горкаўскага літаратурнага вопыту адбіліся і ў апавяданні Максіма Багдановіча “Шаман” (1914). Гэта ўзор інтэлектуальна-філасофскай прозы, дзе на першы план выведзена ключавая для ўсёй спадчыны беларускага аўтара праблема красы і мастацтва. Пісьменнік грунтоўна даследаваў пытанне пра першапрычыны ўзнікнення эстэтычнага пачуцця, значэнне красы ў жыцці чалавека.

Творчыя перазовы Багдановіча і Горкага таксама адчуваюцца ў эмацыянальнай узрушанасці і рамантычнай узнёсласці апісання з’яў рэчаіснасці, якія асабліва хвалявалі беларускага пісьменніка (апавяданне “Музыка”). Ідэйна-мастацкая еднасць Багдановіча і Горкага праявілася ў разуменні грамадскага абавязку творцы, ва ўслаўленні подзвігу ў імя высокай мэты, у паэтызацыі свабоды, апавяданні красы жыцця, у сцвярджэнні добра і справядлівасці.

Наступную тыпалагічную паралель можна правесці да мастацкай спадчыны Фёдара Дастаеўскага, які ўзбагаціў жанр рэалістычнага псіхалагічна заглыбленага рамана XIX стагоддзя новымі мастацкімі асаблівасцямі, спалучыўшы моц геніяльнага аналітыка, інтэлектуальную глыбіню мысляра і палкасць публіцыста.

Дастаеўскі імпагнаваў М. Багдановічу пранікненнем у “поцемкі душы”, разуменнем таямніц чалавечай псіхалогіі. Па сутнасці, апавяданне “Апокрыф” беларускага аўтара і прытча “Легенда о великом инквизиторе” рускага класіка былі арыгінальнымі ўзорамі “хрысціянскіх” кірункаў у сваіх нацыянальных літаратурах. Тут глыбока развіваюцца рэлігійныя матывы і вобразы, ёсць адпаведныя мастацкія рэфлексіі, адсылка да евангельскіх падзей.

Ідэйна блізім да гэтай групы твораў з’яўляецца і апавяданне “Преступление” (1913) Багдановіча. Пісьменнік звярнуўся да тэмы душэўных пакут людзей, пакрыўджаных жыццём, тэмы добра і зла.

Наступны пісьменнік, чые мастацкія традыцыі дапоўнілі свет Багдановіча, - гэта Антон Чэхаў. Дамінуючыя тэмы яго творчасці – пакаянне інтэлігенцыі, чалавечая незадаволенасць будзённым існаваннем, душэўная капітуляцыя перад амаральным жыццём, таямнічыя сувязі часоў і глыбіні чалавечай падсвядомасці (“Скучная история”, “Дуэль”, “Дама с собачкой” і іншыя). Чэхаў – тонкі псіхолаг, майстар падтэксту. Ён унёс новае ў разуменне трагічнага, перанёс акцэнт з сюжэтнай інтрыгі на аналіз душы, псіхалагізаваў сюжэт, спалучыў журбу, іронію, сарказм з лірыкай і сцісанай паэтыкай.

Як слушна адзначаецца, Чэхаў прывабліваў Багдановіча “аб’ектывізмам”, паказам жыцця без каментарыяў, жыцця, якое валодала нябачнай сілай ідэйнай “гравітацыі”. Прыкладам можна лічыць апавяданне Багдановіча “Экзамен” (1915). У творы намалевана сатырычная замалёўка гімназічнага жыцця пачатка XX стагоддзя. Тут Багдановіч праяўляе сябе майстарам імклівага сюжэту і моўнага камізму, што было блізка па духу ранняму Чэхаву.

Апавяданні беларускага аўтара варта супаставіць з мастацкай спадчынай рускага пісьменніка, перакладчыка, літаратурнага крытыка Валерыя Брусава. Як вядома, ён адзін з пачынальнікаў і тэарэтыкаў рускага сімвалізму. Наватарскай была распрацоўка згаданым аўтарам урбаністычнай тэматыкі ў літаратуры пачатку XX стагоддзя. Шматгранная і актыўная літаратурная дзейнасць Валерыя Брусава дэтэрмінавала цікавасць і нашага класіка да яе.

У творах Максіма Багдановіча, як і ў Брусава, адчуваюцца запамінальныя мастацкія інтанацыі і глыбока матываваны нарацыйны выбар, што ўключае шматвобразнага і стомленага героя, “внимательный, вдумчивый, но утомлённый взгляд человека, после долгих скитаний прибывшего к тихой пристани”.

Заклучэнне. Такім чынам, абазнанасць Багдановіча ў традыцыях рускай класікі мэтазгодна ўспрымаць як выключна прагрэсіўны факт, які сведчыць пра маштабнасць творчага мыслення беларускага аўтара, неабходнасць замацаваць і пашырыць у сваёй нацыянальнай літаратуры найбольш перспектыўныя мастацкія шляхі і прыёмы. Так, поліварыянтна рэпрэзентаваныя горкаўскія ідэі свабоднага жыцця і насычаныя асацыяцыямі пейзажныя карціны, сапраўдная літаратурная школа Дастаеўскага ў вывучэнні чалавечай псіхікі, чэхаўскія сюжэтны дынамізм і яркая трагікамічная мова, папулярызацыя еўрапейскіх мастацкіх прыёмаў і раскрыццё драматычнага народнага жыцця (што ў многім было ўласціва творчасці Брусава) істотна пашырылі стылявы базіс як лепшай беларускай прозы пачатку XX стагоддзя, так і апавяданняў М. Багдановіча ў прыватнасці.